

Internkontrollrapport 2022

Verksamhetsstöd och service

Inledning

I Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § framgår det att nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Det innebär att de ska med rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande mål uppnås:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig ekonomisk rapportering samt information och rapportering om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer med mera.

Ett redskap för nämnden för att säkerställa ovanstående är en internkontrollplan med kontrollmoment från områdena verksamhet, personal, ekonomi, administration samt oegentligheter, mutor och jäv.

Begreppet internkontrollplan kan leda tankarna fel så att man får uppfattningen att planen "är" den samlade interna kontrollen. Den samlade interna kontrollen består av mycket mer – den robusta organisationen, riskanalyser, inbyggda och etablerade kontroller. En internkontrollplan är snarare ett instrument för riktning, tillsyn eller uppföljning av den interna kontrollen. Ett instrument för "koll på kollen".

Organisering av internkontroll

Internkontroll handlar om att ha ordning och reda, veta att det som ska göras blir gjort och att det sker på ett bra och säkert sätt. Att arbeta med den interna kontrollen ingår i alla medarbetares arbete, det vill säga att arbeta enligt bestämda processer och rutiner, att förbättra och utveckla verksamheten, att rapportera avvikelser och risker med mera. Internkontrollen är integrerat i vardagens arbete med att genomföra, förvalta och verkställa och handlar om ett löpande arbete med att förebygga, upptäcka och åtgärda risker.

Förvaltningschefen har ansvaret att organisera, samordna och driva arbetet med den interna kontrollen inom sin organisation. Respektive chef är ansvarig för att en god internkontroll finns inom sitt respektive område. För att säkerställa att verksamheten har ordning och reda samt arbetar med rätt saker på ett säkert och rätt sätt, genomförs bland annat riskanalyser som en del i utvecklingsarbetet och i arbetet med ständiga förbättringar. I internkontrollprocessen är sedan riskbedömning med riskanalyser och riskvärdering en väsentlig grund för prioriteringen av vilka kontrollmoment som tas med till internkontrollplanen.

Ansvar och samordning av kontrollmoment

VSS kontrollmomenten, som är dokumenterade i Aktiviteter Internkontroll, är framtagna inom ramen för VSS Stab där funktioner inom ekonomi, HR, kommunikation, säkerhet och verksamhetsutveckling är representerade. Kontrollmomenten är av sådan art att de omfattar hela förvaltningen, inte enskilda verksamheter. De kommer från områden som VSS Stab, utifrån sin roll som stödfunktion till förvaltningen, ser behov av att titta närmare på. Ett för staben gemensamt arbete har gjorts för att ta fram kontrollmoment. I Aktiviteter internkontroll framgår när kontrollerna ska ske, vem som är ansvarig respektive kontrollant och vilken metod som ska användas för kontroll.

Nämndens delaktighet

Med anledning av att hela nämnden har ansvar för den interna kontrollen ska alla nämndledamöter ha kunskap om och löpande ta del av verksamhetens internkontrollarbete. I samtliga delårsrapporter ska arbetet med uppföljning enligt internkontrollplanen och andra aktiviteter eller händelser av särskild vikt för internkontroll redovisas. Nämnden följer därefter upp internkontrollarbetet och internkontrollplanen som sammanfattas i verksamhetsberättelsen vid årets slut och internkontrollrapporten redovisas som bilaga till verksamhetsberättelsen.

Nämndens delaktighet redogörs i kommunstyrelsens internkontrollrapport 2022.

Sammanfattning

Av de kontrollmoment som var planerade 2022 har samtliga genomförts bortsett från ett, "Uppföljningsrutiner för kontroll av att VSS är avtalspart", som hanteras under 2023 istället. Under område verksamhet har kontrollmomentet ändrats något inom ramen för den omorganisation som kontrollmomentet berör. Resultatet av kontrollerna visar några brister där åtgärden framförallt är information och utbildningsinsatser. För åtgärderna ansvarar den funktion inom VSS Stab som också ansvarat för kontrollmomentet. Ett nedslag i kontrollmoment där åtgärd behöver ske:

- Gällande kommunikationsvägar gentemot chefer, där chefer inte sällan ska föra informationen vidare till sina medarbetargrupper, ser vi att kommunikationsvägarna överlag fungerar väldigt bra utifrån den struktur VSS Stab har satt upp. För att få en ytterligare tydlighet sker en justering i det grundläggande agendaupplägget för chefs- respektive förvaltningsforum i syfte att forumen ska ha en återkommande röd tråd. En förtydligande har också skett kring obligatoriskt deltagande. Alla chefer och medarbetare kommer att få en genomgång av VSS kommunikationsvägar och vilket ansvar man själv har kopplat till dem.
- Stickprov visar att det behöver ske ett förtydligande kring rutinen för avgångssamtal i samband med att medarbetare slutar. Det som behöver förtydligas berör själva dokumentationen; vilken mall som ska användas och var den ska sparas efter genomfört samtal.
- Kontroll visar att det finns en utvecklingspotential i hur rehabiliteringssystemet Adato används. Det är dock svårt att säga om bristerna beror på kompetensbrist om systemet och rehabiliteringsprocessen eller om det är tidsbrist hos cheferna som gör att det nedprioriteras, men ytterligare informationsinsatser gentemot chefer behöver ske.

Under året har internkontrollarbetet inom VSS fokuserat på två saker:

- Att komma igång med riskanalysarbetet i syfte att dels få en vana vid metoden, dels succesivt få ett underlag för vidare kontrollmoment. Fyra riskanalyser har genomförts under året, varav några innefattar risker som förts över till riskbruttolistan.
- Att sätta upp en internkontrollorganisation som omfattar hela förvaltningen. Under hösten har s.k. internkontrollrepresentanter utsetts från verksamheterna och de har fått erforderlig utbildning och information, dels från ekonomistaben, dels från VSS internkontrollsamordnare. Information och förankring har skett i VSS ledningsgrupp.

Internkontrollrepresentanternas uppdrag är att identifiera risker och leda riskanalyser i sina verksamheter. De har utifrån en aktivitetslista fått tydliga uppdrag för vad de ska göra under 2023. Målet är även fortsatt att få en grundläggande kunskap kring interkontroll och aktivitet kring riskanalyser. VSS internkontrollsamordnare leder och följer upp arbetet.

Sammantaget kan konstateras att VSS har en progress kring arbetet med internkontroll med fokus att lägga bottenplattan för ett fortsatt arbete. Som ett nästa steg vore önskvärt att integrera internkontrollarbetet som en självklar del av det kontinuerliga förbättringsarbetet snarare än att det är ett fristående arbete.

Återrapportering av interkontrollplan 2022

Nr	Process/rutin/system	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av kontroll	Åtgärd
Verksamhet och organisation					
	Uppföljning av ansvars- och befogenhetsfördelning	Risk för otydlig ansvars- och befogenhetsfördelning utifrån genomförd omorganisation med konsekvens att verksamheten bedrivs ineffektivt och otydligt. Ändars till Risk för otydliga kommunikationsvägar som gör att information inte når mottagaren.	Enkät	Kontrollmomentet flyttades fram i tid, från våren 2022, till hösten 2022, eftersom VSS Stab såg ett värde i att låta ett år passera sedan omorganisation. Vidare såg staben ett större värde i att istället titta på kommunikationsvägar från stab till chefer utifrån risken att information inte når rätt chefsled efter omorganisationen, som har inneburit en mer centraliserad organisation. Via enkät utvärderades därför de informationskanaler som används gentemot chefer, Dessa är chefsforum, veckovis information från stab samt APT-material. Även kommunikationsvägar där information riktas direkt till medarbetare utvärderades. Dessa är Förvaltningsmöte och Linweb.	Som en åtgärd har några av kommunikationskanalerna, utifrån resultat av enkäten, fått en tydligare struktur kring återkommande upplägg. Vidare har det gentemot chefer skett ett tydliggörande dels kring obligatoriskt deltagande, dels kring deras roll att föra information vidare till sina medarbetargrupper enligt den givna strukturen
Personal					
	Medarbetarsamtal	Att samtliga chefer använder utvecklingsportalen för dokumentation av medarbetarsamtal	Kontrolleras i systemet	En enkät skickades till samtliga förvaltningens chefer och besvarades av 20 chefer (dvs ca 65% av VSS chefer). Resultatet visar att ca 80 % av cheferna dokumenterar medarbetarsamtalen i mallen i Utvecklingsportalen. De som svarar nej motsvarar antalet chefer i en av verksamheterna som varit undantagna kravet på att dokumentera enligt mallen. Detta innebär att vi inte ser något behov av vidare åtgärder efter kontrollmomentet.	Ingen åtgärd
	Attraktiv arbetsgivare	Att avslutningssamtal genomförs när medarbetare slutar	Stickprov per verksamhetsområde	Ett stickprov på ca 30% av de medarbetare som slutat visar att nästan alla kontrollerade medarbetares chefer har erbjudit eller genomfört avgångssamtal. I de fall samtal inte hållits finns orsaker som exempelvis avgång till annan bransch efter längre studieledighet. Det finns skillnader i om chefen dokumenterar samtalet eller inte, men det kan bero på otydliga direktiv om hur man ska göra utifrån vad som står på Chefsportalen exempelvis.	Det finns behov av att förtydliga i info till chefer att avgångssamtal ska hållas enligt den mall som finns, men att det inte behöver dokumenteras och att dokumentationen inte ska sparas i personalakten.

Rutin för rehabilitering	Att chefer dokumenterar och använder systemstödet Adato på rätt sätt	Stickprov per verksamhetsområde	Av 25 kontrollerade chefer hade 12 inga anmärkningar, antingen för att de inte haft något ärende att hantera eller för att de hanterat sina ärenden och inte har öppna gamla ärenden, avsaknad av läkarintyg eller anteckningar. Övriga 13 har något att hantera i systemet exempelvis ohanterade bevakningar, några gamla ärenden som ligger öppna, prehab där det skulle vara ett rehabärende eller brist på anteckningar så att det går att följa statusen i ett ärende.	Kontrollen visar att det finns utvecklingspotential när det gäller korrekt användande av Adato som rehabiliteringssystem. Det är dock svårt att säga om bristerna beror på bristande kompetens om systemet och rehabiliteringsprocessen eller om det är tidsbrist som gör att det nedprioriteras. Ett fortsatt arbete med att höja medvetenheten sker inom ramen för HR-funktionen i VSS Stab.
Ekonomi				
Rutin för inköpskort	Att gällande regelverk tillämpas avseende: <ul style="list-style-type: none"> - Kvitto i original, vilket bifogats fakturan från Eurocard - Att momsen korrigerats i de fall det behövs. Moms enligt kvitto är det korrekta. 	Stickprov	Inga felaktigheter gällande kvitto har uppmärksammats via stickprov	Inga
Uppföljning av rutin för kontroll av licenskostnader	Att det finns uppföljningsplaner för att kontrollera att VSS är avtalspart	Stickprov	Inga felaktigheter gällande moms har uppmärksammats via stickprov	Inga
		Kontroll av rutin	Inga avvikelser gällande licenser kunde hittas vid kontroll	Inga
Administration				
Uppföljningsrutiner för kontroll av att VSS är avtalspart	Att det finns uppföljningsplaner för att kontrollera att VSS är avtalspart	Stickprov	Har ej kontrollerats	Hanteras under 2023

Oegentligheter, mutor och jäv				
Hantering av inköpskort	Att inköpskort inte används i de fall det finns ramavtalsleverantörer för aktuell vara	Stickprov	En analys av förvaltningens samtliga köp via inköpskort 2021 har genomfört, samt analys av hur det sett ut efter förra vårens genomgång med cheferna. Två verksamhetsområden har samtliga korrekta inköp under 2021. Två verksamhetsområden har helt avvecklat inköpskort och inga inköp har skett. Inom ett verksamhetsområde har enbart ett felaktigt köp skett efter att genomgång gjordes. Felköpet bedöms som ringa. Just det verksamhetsområdet har de största utbildnings insatserna skett, samt förändringar i vilka som har inköpskort. Effekten av de åtgärder som skedde 2021 anses ha haft mycket goda effekter."	Inga